

31.10.2013

Tj/6

6

HKL:n talouden osavuosikatsaus 1.1.-30.9.2013

HEL 2013-013042 T 02 02 01

Päätösehdotus

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päättäneen merkitä tiedoksi HKL:n, HKL-Liikelaitoksen, HKL-Raitioliikenteen ja HKL-Metrolinliikenteen osavuosikatsaukset 1.1. – 30.9.2013.

Esittelijä

Raportointikauden merkittävimmät tapahtumat

Tavoiteohjelman 2010 - 2015 tavoitteiden toteuttaminen

HKL:n tavoiteohjelmassa 2010 – 2015 on asetettu konkreettiset tavoitteet HKL:lle. Ohjelman toteutumista on seurattu säännöllisesti. Alkuvuoden toteutumaseurannan mukaan ohjelmassa vuodelle 2013 asetetut tavoitteiden toteutuma-arvio (osatavoitteiden painotettu keskiarvo asteikolla 1-5) on 3,11 pistettä kun tavoite on 3,34 pistettä.

Asema-, varikko- ja ratainvestoinnit

Osavuosikauden aikana valmistui Hakaniemen raitiovaunupysäkkialueen perustusten ja raiteiden uusiminen. Metrovarikolla työt jatkuivat. Kaikki kesän ajaksi suunnitellut raitioteiden peruskorjaukset toteutuivat suunnitellun mukaisesti. Meneillään ovat Kampin ja Kaisaniemen (Kaisaniemen Metrohalli Oy) liukuportaiden peruskorjaus sekä Ruoholahden hissien peruskorjaus. Osavuoden aikana käynnistyi Jokeri 2-tunnelin rakentaminen. Kokouksessaan 12.9. johtokunta hyväksyi Myllypuron aseman peruskorjaussuunnitelman ja lähetti sen edelleen kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi.

Automaattimetro

Metron automatisointiprojektin tilanne on edelleen aikataulun kannalta kriittisellä polulla. Projektin valmiusaste on 26.9.2013 kaikkiaan 56,2 % (Siemensin ilmoitus). Kolmen ensimmäisen M100-sarjan metrojunayksikön automaattiajoasennus viivästyi kaikkiaan runsaat seitsemän (7) kuukautta ja lisäksi katsastuksen jälkeen metrojunayksiköissä on ollut erilaisia teknisiä vikoja, joiden vuoksi niitä on jouduttu ottamaan pois liikenteestä. Lisäksi M100-sarjan turvallisuustarkastuksessa on asetettu junayksiköiden

matkustajakäytölle ehtoja, joiden osalta Siemensin toimenpiteet ovat vielä kesken.

Ensimmäinen M200-sarjan metrojunayksikkö luovutettiin Siemensille asennuksia varten maanantaina 9.9.2013, vaikka Siemens ei ollut vielä toimittanut M200-sarjan metrojunayksiköiden osalta HKL:lle sopimuksen vaatimusten mukaista asennusohjelmaa. Siemens ilmoitti tarvitsevansa yhden M200-sarjan metrojunayksikön voidakseen viimeistellä asennusohjelman sopimuksen mukaiseksi. M200-sarjan metrojunayksiköiden asennusten aloitus on myöhässä noin kahdeksan (8) kuukautta verrattuna etenemissopimuksen aikatauluun.

Erityisen aikataulukriittinen ongelma on ollut automaattisten laituriovien suunnittelu niin, että ovet täyttävät kaikki automaattimetron toiminnallisuuteen ja turvallisuuteen liittyvät vaatimukset. Osapuolten neuvottelussa 20.9.2013 Siemens ilmoitti valmistelewansa kahdeksan viikon kuluessa laituriovista sellaisen teknisen ratkaisun, joka täyttää sekä turvallisuuteen että toiminnallisuuteen liittyvät vaatimukset.

Vanhon relepohjaisten asetinlaitteiden purkaminen on aloitettu heinäkuussa metrovarikolta, minkä jälkeen siirryttiin purkamaan matkustajalinjan asetinlaitteita. Purku on tehty päiväsaikaan eikä se ole vaikuttanut metron liikennöintiin. Purku saatiin päätökseen viikon 42 aikana. Siemens on ilmoittanut, että uuden ATS:n ja asetinlaitteen ohjelmat päivitetään viikonloppuna 26. – 27.10.2013 seitsemän (7) kuukautta myöhässä verrattuna etenemissopimuksen mukaiseen aikatauluun.

Siemens on ilmoittanut, että M100-sarjan modifioitujen metrojunien työttestaukset (automaattiajossa) on aloitettu. HKL on pyytänyt Siemensiltä turvallisuus selvitystä siitä, että välillä automaattiajossa olevat metrojunayksiköt voidaan aina automaattiajon päätyttyä ottaa turvallisesti manuaaliseen liikenteeseen.

Projektin aikataulu on edelleen HKL:n ja Siemensin 2012 päättämän Etenemissopimuksen mukainen kokonaisu aikataulu, jonka mukaan Länsimetro voidaan ottaa liikennekäyttöön sovitun mukaisesti vuoden 2015 lopulla. Marras-joulukuun vaihteessa HKL, Länsimetro Oy ja HSL tarkastelevat yhteisesti kaikkia automaattimetroon ja Länsimetroon liittyviä aikataulukysymyksiä. Siemensin ilmoituksen mukaan täysin automaattiseen ajoon siirtyminen (liikennöinti ilman kuljettajia) siirtyy joka tapauksessa kuitenkin kuusi kuukautta myöhempään ajankohtaan eli helmikuuhun 2017.

Uudet metrovaunut

Sopimuksen mukaan HKL hankkii CAF:ilta kaksikymmentä (20) uutta metrojunayksikköä. Metrojunayksiköt ovat 90 metriä pitkiä ja vastaavat pituudeltaan nykyisiä kahden yksikön (4 vaunun) junia.

Myös uusien M300-junien toimitus kärsii aikatauluvaikeuksista, koska Siemens on ilmoittanut, että se ei pysty toimittamaan junien automaattilaitteita siinä aikataulussa kuin CAF:n varsinainen junaprojekti etenee. CAF on ilmoittanut yhdeksän (9) viikon aikatauluriskistä.

Länsimetron rakentaminen

Länsimetron rakentaminen on laajasti käynnissä. Ajotunnelit on louhittu ja ratatunneleista oli kesäkuun loppuun mennessä louhittu 26.729 m (96,2 % kokonaispituudesta). Helsingissä ratatunneleista on louhittu 100 % ja Espoossa 94,6 %. Ensimmäiset asemien rakentamisurakat ovat alkaneet.

Raitiovaunut

Ensimmäisen uuden raitiovaunun roll-out -tilaisuus oli Otanmäessä 13.6.2013 ja vaunu saapui Helsinkiin 25.6.2013 Vaunun testit alkoivat välittömästi. Toinen vaunu saapuu Helsinkiin marraskuussa. Testivaunun 1 Artic häiriöttömän matkustajaliikenneajon testi on ollut käynnissä elokuusta 2013 alkaen. Viimeksi se käynnistyi uudestaan 23.10.2013.

Varsinainen toimitus (kaikkiaan 38 vaunua) ajoittuvat vuosille 2015 - 2018. Sopimus sisältää myös kolme optiota yhteensä 90 vaunun toimittamisesta vuosien 2018 - 2026 aikana.

Talousarvion sitovat tavoitteet

- Tilikauden tulos vähintään nolla.
- Raitio- ja metroliikenteen asiakastytyväisyys vähintään vuoden 2011 tasolla (raitio 2011: 3,87; metro: 4,03).
- Raitioliikenteen luotettavuus 99,85 % ja metroliikenteen 99,96 %.
- Yleisillä alueilla suoritettavien kaivutöiden toteuttaminen lupaehdoissa edellytettyjen tavoiteaikojen puitteissa.
- Investointihankkeiden suunnittelujärjestelmän kehittäminen hankkeiden kustannusarvioiden pitävyyden parantamiseksi hankkeen kaikissa vaiheissa.

HKL ennakoi pääosin saavuttavansa talousarvion sitovat tavoitteet. Tilikauden tulosennuste on tavoitetta parempi. Alkuvuonna raitioliikenteen luotettavuus on pysynyt tavoitteessa, mutta

metroliikenteen luotettavuus on hieman jäämässä tavoitteesta. Myös raitioliikenteen asiakastytyväisyyden tavoite ollaan saavuttamassa, mutta metroliikenteessä ennakoitaan jätävän asiakastytyväisyydestä. Erityisen ongelmallisia metroliikenteessä ovat olleet automaattimetrojärjestelmän matkustajainformaatioäytöt, jotka eivät ole toimineet Sopimuksessa edellytetyllä tavalla ja joista on tullut myös paljon asiakaspalautetta.

Kaivutöiden arvioidaan toteutuvan asetetuissa aikatauluissa. Investointihankkeiden suunnittelujärjestelmää ollaan kehittämässä pitkän tähtäimen suunnittelua (PTS) parantamalla sekä ottamalla käyttöön uusi projektinhallintajärjestelmä vuoden 2013 aikana.

Henkilöstö

HKL:n henkilöstömäärä oli 1 034 henkilöä 30.9.2013 (30.9.2012: 1 026). Vuoden 2012 lopussa henkilöstömäärä oli 1 023. Keskimäärin tammi-kesäkuussa henkilöitä oli 1 048, kun vastaavalla kaudella vuonna 2012 henkilöitä oli keskimäärin 1 039. Raitioliikenteessä oli syyskuun lopussa 12 kuljettajaa enemmän kuin vastaavalla hetkellä vuonna 2012.

Käyttötalous

Koko vuoden liikevaihdon arvioidaan olevan 147,1 milj. euroa eli 2,9 milj. euroa tulosbudjettia vähemmän. Liikevaihto koostuu HSL:ltä laskutettavista raitio-, metro- ja lauttaliikenteen liikennöintituloista sekä joukkoliikenneinfran ylläpitotuloista ja kaupungin tuesta infrainvestointien pääomakuluihin. Infran ylläpitotulot ovat jäämässä 1,3 miljoonaa euroa alle budjetoidun. Suomenlinnan henkilöliikenteen liikennöintikorvaustuloja HSL:ltä on toteutumassa 0,6 milj. euroa budjetoitua vähemmän ja myös metroliikenteen liikennöintikorvaustuloja 0,6 milj. euroa vähemmän.

Liiketoiminnan muita tuottoja on kertymässä 5,3 milj. euroa budjetoitua enemmän. Liiketoiminnan muissa tuotoissa on mukana Töölönkadun asuinkiinteistöstä saatava 4,6 milj. euron myyntivoitto, jota ei ole mukana budjetissa.

Palvelujen ostoja on toteutumassa 2,0 milj. euroa budjettia vähemmän. Suomenlinnan henkilöliikenteen liikennöintikorvauksia ovat toteutumassa 0,5 milj. euroa budjetoitua vähemmän. Myös rakennusten ulkopuhdistuksia on toteutumassa 0,5 milj. euroa ja liikennevälineiden huoltoja 0,4 milj. euroa budjetoitua vähemmän.

Henkilöstökulut ovat toteutumassa 0,5 milj. euroa budjetoitua pienempinä ja rahoituskulut 0,8 milj. euroa alle budjetin. Sen sijaan

aineita ja tarvikkeita sekä poistoja on toteutumassa hiukan budjetoitua enemmän.

Koko vuoden tulosenuste ennen tilinpäätössiirtoja on 8,4 milj. euroa eli 5,3 milj. euroa budjetoitua parempi. HKL:n koko vuoden tulosenuste tilinpäätössiirtojen jälkeen on 2,3 milj. euroa.

Investoinnit ja rahoitus

Investointien toteutumisennuste on 90,7 milj. euroa, kun tulosbudjetin investoinnit ovat 147,3 milj. euroa. Metron kulunvalvontaan, mukaan lukien junalaitteet, varatuista 27,5 miljoonasta eurosta on toteutumassa 11,1 miljoonaa, bussijokeriin varatuista 16,5 milj. eurosta 5,5 milj. euroa ja uuteen Koskelaan varikkoon budjetoidusta 10,0 milj. eurosta 0,4 milj. euroa.

Tilikauden suurimmat investoinnit ovat uusien metrovaunujen ennakkomaksu 12,6 milj. euroa, automaattimetron maksut 11,1 milj. euroa ja metrovarikon rakentaminen 10,6 milj. euroa, milj.

Helsingin Bussiliikenne Oy:n omistamien Ruskeasuon Varikkokiinteistö Oy:n osakkeiden siirtymisestä HKL:n hallintaan on toteumassa 5 miljoonan euron budjetoimaton investointi.

HKL nostaa uutta ulkoista lainaa 70,0 milj. euroa vuonna 2013.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Lahdenranta

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi
Matti Lahdenranta, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
matti.lahdenranta(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HKL-konserni osavuositarkastus 1.1.-30.9.2013
- 2 HKL-Liikelaite osavuositarkastus 1.1.-30.9.2013
- 3 HKL-Metroliikenne osavuositarkastus 1.1.-30.9.2013
- 4 HKL-Raitio liikenne osavuositarkastus 1.1.-30.9.2013